

– Klausyk, Kati, – pasakė mama penktadienį per vakariene, – šiandien paskambinau poniai Hūber, nes pamaniau, kad jeigu jau nenuėjau paskirtą dieną į mokyklą, tai reikia bent telefonu pasiteirauti, kaip tau sekasi.

Kimšdama į burną makaronus Kati sumurmėjo:

– Mokytojai nemėgsta, kad jiems skambinama į namus.

Mama prie jos palinko.

– Kodėl taip sakai?

Kati atstūmė nuo savęs lėkštę su makaronais, nurijo, ką turėjo burnoje, ir tarė:

– Kai ištariu „ką tu sakai“, visada aiškini, kad tai nemandagu.

– Nesuk kalbos į šalį, brangute, – sudraudė mama.

Kati riaugtelėjo, pasižiūrėjo į mamą ir nieko neatsakė. „Visai nesuku į šalį, – pamanė. – Kodėl turėčiau sukti?“

Jos sąžinė buvo švari kaip krištolas. Pastaruoju metu mokykloje ji neužkliuvo nė dėl menkausio nieko. Net už aritmetikos kontrolinį gavo didžiausią dešimtuką. O su Erichu pastarąjį sykį susipešė eidama į pamokų ruošos grupę, tad mokytoja nieko negalėjo žinoti.

– Mokytoja daugmaž tavim patenkinta, – pasakė mama.

– Kodėl daugmaž?

Kati pasmeigė paskutinį makaroną lėkštėje, įsikišo jo galą burnon ir ėmė garsiai šliurpti.

– O kuo ji daugmaž nepatenkinta? – ji atkišo lūpas ir vėl lėtai išleido iš burnos makaroną.

Mama atsiduso.

– Sakė, kad tu kiekvieną antradienį vėluoji.

Kati išspjovė makaroną ant stalo.

– Neteisybė! Visai ne kiekvieną! Tik pereitą! Ir visai atsitiktinai dar užpereitą!

Mama pirštų galais paėmė išspjautą makaroną ir įmetė į lėkštę.

– Nekalbėk niekų, mieloji. Mokytoja juk nemeluos. Jeigu sako, kad tu kiekvieną antradienį vėluoji, tai taip ir yra.

Kati ėmė sukti galvą, ar verta toliau ginčytis su mama dėl mokytojos ir vėlavimo antradieniais. „Neverta, – nusprendė. Pagaliau juk yra žurnalas, ir ten juodu ant balto parašyta, kad Katarina Rumpel, trečios „a“ klasės mokinė, šiais mokslo metais beveik kiekvieną antradienį vėlavo į pamokas maždaug dešimt minučių. Be to, mamai, – toliau samprotavo, – nė nereikia žiūrėti į žurnalą. Užtenka paspausti kaimynų buto skambutį ir paklausti Mikio. Tas skundų maišas tuoj viską išsklos!“

Tad Kati atsakė:

– Gerai, gerai. Tegu nesijaudina. Nuo kito antradienio nevēluosiu.

Mama atsistojo, nurinko nuo stalo indus ir sudėjo į kriauklę. Paskui paleido karštą vandenį ir pakišo po juo lėkštę.

– Taip negalima, vaike, – pasakė. – Kur tai matyta visą laiką vėluoti į mokyklą?

– Kodėl „visą laiką“?! – sušuko Kati. – Kodėl visada perdedi? Juk ką tik pasižadėjau, kad daugiau niekada nevēluosiu.

Mama pradėjo plauti antrą lėkštę. Kati paėmė rankšluostį ir uoliai juo trynė išplautą lėkštę, kol mama padavė kitą.

– Neužsiplieksk, jei pasakau teisybę, – subarė mama. – Be to, aš tavęs nekaltinu. Bet jeigu Ledi nori, kad pas ją nakvotum, tegu pasistengia laiku nuvežti tave į mokyklą. O jeigu jai nerūpi ar neužtenka tam proto, tada...

Daugiau ji nespėjo nieko pasakyti, nes Kati trenkė ant stalo lėkštę ir sušuko:

– Kokia tu! Vis tiek eisiu pas Ledi, eisiu! Ir viskas!

Ji puolė iš virtuvės į savo kambarį, griuvo ant lovos ir užmerkė akis, o veidą užsidengė tuo rankšluosčiu, kuriuo pirmiau šluostė indus. Jautėsi labai nelaiminga.

– Tiktai nekelk scenų, mieloji! – šūktelėjo mama iš virtuvės. – Niekas iš tavęs nenori atimti Ledi.

„Tu nori, tu, – pamanė Kati. – Visą laiką nori. Ir tik lauki patogios progos.“

– Nesuprantu, – mama atėjo į jos kambarį, – kodėl turėtum pas ją nakvoti? Kodėl ne namie? Juk koks skirtumas, kur miegi.

Kati nusitraukė nuo veido rankšluostį ir atsisėdo.

– Skirtumas! – sušuko ji. – Pas Ledi miegu tėtės lovoje!

Paskui ji vėl griuvo aukštiešninka ir užsidengė veidą rankšluosčiu. Girdėjo, kaip mama grįžo į virtuvę, kaip šniokštė

vanduo ir dūzgė šildytuvas. Kati abejojo, ar mama gerai ją suprato.

Ligi pirmadienio, ligi pat tos minutės, kai jiedvi rytą išėjo iš namų, ji nežinojo, ar galės nakvoti pas Ledi naktį iš pirmadienio į antradienį, ar ne.

Mama visą savaitgalį apie tai daugiau nebeužsiminė, ir Kati samprotavo taip: „Jeigu pradėsiu apie tai kalbą, iškart vėl susiginčysim. O ginčydamasi mama tuoj užsispiria. O kai užsispiria, tai ima viską drausti. Ir jei jau kartą ką uždraudžia, tai laikosi savo ligi galo. Net jei vėliau dėl to graužiasi. Tariasi esanti nuosekli!“

Kati lengviau atsikvėpė tik tada, kai mama prie vartų pasakė:

– Tai ligi rytojaus vakaro, dukryte.

Ji nubėgo į tramvajaus stotelę. Kati liko stovėti prie kiemo vartų, norėjo palaukti Renatos. Ši gyveno už trijų namų ir mokėsi su ja toj pačioj klasėj. Bet nebuvo tikra draugė.

Kati žiūrėjo į tramvajaus stotelę. Iš vienos pusės prie jos artinosi tramvajus, iš kitos lėkė mama. Tramvajui sustojus, ji buvo dar per kvartalą nuo stotelės.

– Nagi, nagi, – sumurmėjo Kati, – dar paspausk, nes pavėluosi į darbą!

Mama iš tiesų ėmė lėkti kaip bėgikas prieš finišą. Ir vis mojo ranka, kad tramvajaus vairuotojas ją pastebėtų. Vairuotojas buvo geras žmogus, luktelėjo, kol mama užsiropš ant laiptelio, ir tik tada ėmė važiuoti.

Kati atsišliejo nugara į vartus. Tramvajus pratilindžiavo pro ją. Ji matė mamą stovint priekiniame vagone. Viena ranka ji laikėsi už kilpos viršuje, kita taisėsi nusmukusią skrybėlę. Jos veidas buvo raudonas.

„Visai neturi ištvėmės, – pamanė Kati. – Galiuką pabėgėjo ir liko be kvapo! Reikės vestis sekmadieniais palakstyti po parką.“

Ji dar minutę luktelėjo. Renatai taip ir nepasirodžius, pa-traukė į mokyklą viena. Kas vėluoja antradieniais, nusprendė Kati, tam bent pirmadieniais reikia ateiti laiku.

Netruko atbėgti iki mokyklos. Striksėjo keisdama kojas ir dainavo. Gerai nusiteikusi visada dainuodavo. Ir dažniausiai iškraipydavo melodiją. Kuo būdavo linksmesnė, tuo labiau iškraipydavo.

Tą rytą Kati dainavo tiesiog pasibaisėtina, gal net nedainavo. Tiesą sakant, tokių dainų nebūna. Ji traukė:

– Tarara ir tararai, man smagu, man gerai, nes mama, papara, man gera, man gera. Aš pas Ledi, tururu, pasilikti galiu!.. Pamparam!

Ledi – dabar jau laikas paaiškinti – buvo Kati močiutė, jos tėtės mama. O tėtė gyveno kitame mieste. Su kita žmona. Ir kitais vaikais. Jau šešeri metai. Kai Kati buvo trejų metų, jos tėvai išsiskyrė. Ir mama nelabai mėgo Ledi, Kati močiutę. Stengėsi to neparodyti, bet Kati neapgausi.

Ji kartais pasiklauso, ką mama su kokia nors drauge kalba apie Ledi. Mama tada aiškina:

– Mano buvusiai anytai ne visi namie.

Arba:

– Nenuostabu, kad iš mano buvusio vyro nieko neišėjo – ko tokia Ledi gali išmokyti.

O sykį taip pasakė:

– Man nepatinka, kad Kati tiek daug pas ją būna. Iš kvaištelėjusių gero nelauk. Kai grįžta namo, jos galva būna prikimšta visokių nesąmonių. Senoji tiesiog suvaikėjusi.

Tiesą sakant, Ledi ne tokia jau sena. Sakytum, kaip močiutė net labai jauna, keturiasdešimt septynerių metų, be to, daugelis ją laiko kur kas jaunesne. Jeigu Kati užėina su Ledi į parduotuvę arba į kavinę, tai pardavėjai ir padavėjai mano, kad Ledi jos mama. Ir Ledi tai patinka. Ji niekada jų nepataiso.

Močiutę visi tik taip ir vadina. Iš tikrųjų ji yra Lenė Dita Rumpel. Kadaisie vienas mokslo draugas iš Lenės paėmė „Le“, iš Ditos „Di“ ir išėjo „Ledi“. Tas vardas jai labai patiko. Kati nevadindavo jos močiute arba senele, nes tai visai netiko Ledi – kokia gi senelė turi šviesias garbanas ligi pečių, dažosi paakius žalsvai, dėvi megztinius su gilia „v“ pavidalo iškirpte ant nugaros ar mūvi gėlėtas kojines. Be to, Ledi nenorėjo būti vadinama močiute.

– Močiutė turi kažką bendra su kojinių mezgimu, namine aviečių uogiene ir pasakų knygomis, – pasakė kartą anūkei. – O aš beveik nemoku megzti, niekada nesu virusi uogienės ir nė nežinau, kuo baigiasi pasaka apie Joniuką ir Grytutę.

Užtat Ledi galėjo papasakoti daug ko kito. Tikrų istorijų, ne pasakų!

Mat ji buvo kirpėja, dirbo didelėje kirpykloje, ir per dieną, kol kirpdavo ir sukdamo, džiovindavo fenu ir dažydavo plaukus damoms, tos pripasakodavo jai visokiausių dalykų. Apie savo vaikus, vyrus, draugus, apie kates ir šunis, darbą ir net sapnus. Įdomiausias iš tų istorijų Ledi pirmadieniais kartais perpasakodavo Kati. Mat pirmadieniais kirpykla būdavo uždaryta, tada ji galėdavo pabūti su Kati.

Sekmadieniais kirpykla, be abejo, taip pat būdavo uždaryta. Bet tada su Kati norėdavo pabūti mama. O Ledi norėdavo pabūti su ponu Georgu. Kartais Kati pamanydavo, kad būtų gera sekmadienius leisti su mama, Ledi ir ponu Georgu. Ir su tėte, žinoma. Bet ji puikiai suprato, kad tai neįmanoma. Tėtė pyko ant mamos. Mama pyko ant tėtės ir negalėjo pakęsti Ledi. Ledi taip pat nelabai mėgo mamos. O pono Georgo balsas nieko nereiškė.

Tą rytą mokykloje beveik nieko nenutiko. Tik per paskutinę pamoką, rankų darbus, kilo triukšmas. Erikai iš mežginio išskrito virbalas, ir paskui ji negalėjo surinkti akių. Pasileido mažiausiai penkios akys. Tad rankų darbų mokytoja turėjo

nuardyti kokius penkis centimetrus Erikos mezginio, kad jas sugaudytų.

Erika dėl to taip nuliūdo, kad ėmė verkti. Sėdinti priešais Kati iš jos šaipėsi. Mat verkiantys vaikai, Kati manymu, yra žioplai. O paleisti dūdas dėl penkių centimetrų mezginio atrodo ypač kvaila.

Erika atsigręžė ir sukūkčiojo:

– Nesijuok iš manęs, niekam tikus karve!

Kati ir toliau šaipėsi. Net dar labiau. Mat išvis jos nemėgo.

– Liaukis tu, varnalėša! – sušnypštė kūkčiodama Erika.

Tada Kati parodė jai liežuvį, tik vos vos kyštelėjo ir vėl susičiaupė.

Neatsigręždama Erika atkišo ranką, nutvėrė jos mezginį, ištraukė abu virbalus ir sušnypštė:

– Va dabar, karve, juokis.

Kati suriaumojo kaip įsiutintas bulius. Norėjo pulti Eriką, bet pribėgo darbų mokytoja ir ją sulaukė.

– Kas čia dabar darosi, Viešpatie tu mano? – paklausė.

– Ji tyčia ištraukė man virbalus! – šaukė Kati.

– O ji man tyčia rodė liežuvį, – kūkčiojo Erika.

– Tada lygiosios, – tarė darbų mokytoja. – Pirmas kėlinys baigtas, dabar darot pertrauką ir kol kas nutraukiat mačą.

Ji vėl sugaudė Kati mezginio akis. Nė viena akis nenubėgo, tad nė eilutės nereikėjo nuardyti. Kati padėkojo darbų mokytojai, luktelėjo, kol ji sugrįš prie stalo, ir sušnibždėjo priekyje sėdinčiai Erikai:

– Gėda pelėda! Man nieko nereikėjo ardyti. Gėda pelėda, be reikalo stengeisi! Gėda pelėda!

O Erika atsigręžusi pagrasino:

– Palauk, po pamokų Erichas tau parodys!

– Nebijau! Tegu tik pabando tas tavo užtartytojas! – sušnyptė Kati. – Ką jis man padarys?

– Jeigu judvi, katės, man nenusiraminsit, – sušuko darbų mokytoja, – tuoj abi žygiuosit pas direktorę!

Kati nėmaž nenorėjo klausytis direktorės pamokslų. Erika irgi. Iki darbų pamokos pabaigos tarp trečio ir ketvirto suolo prie lango buvo paliaubos.

Jeigu ne pirmadienis, tai Kati tikrai būtų ėjusi iš mokyklos virpančiomis kinkomis. Mat bijojo Ericho, kuriuo ją gąsdino Erika. Erichas buvo Erikos draugas, labai didelis, labai stiprus ir labai įniršdavo, jei kas nors bent pirštu paliesdavo jo draugę. Jau keturis kartus Kati nuo jo gavo ausų pakeliui iš mokyklos į pamokų ruošos grupę. O sykį jis taip smarkiai trenkė jai į paširdžius, kad net akys aptemo.

Bet pirmadienį priešais mokyklą visada laukdavo Ledi automobilis, o ji pati stovėdavo šalia ir rūkydavo cigaretę. Kati manė, kad Ledi akivaizdoje Erichas nedrįs prie jos lįsti.

Ji kaip niekur nieko ėjo šalia Renatos link mokyklos vartų, nors per du laiptus nuo jos iš paskos sekė Erichas su Erika, o Erichas vis kartojo:

– Net saldu nuo minties, kaip ją kulsiu.

Išėjusi pro mokyklos vartus Kati baisiausiai persigando! Aplinkui niekur nebuvo matyti nei Ledi automobilio, nei jos pačios. Kati norėjo greitai sprukti atgal į mokyklos kiemą, nes ten ant laiptų stovėdavo sargas ir žiūrėdavo, kad visi vaikai gražiai išeitų iš mokyklos. Jis tikrai būtų apgynęs Kati nuo Ericho.